

Huvudman

Håbo kommun
kommun@habo.se

Beslut

Datum 2025-12-08
Dnr SI 2025:8658
Sida **1 (10)**

Ärendet

Tillsyn av grundskolan Västerängsskolan i Håbo kommun.

Beslut

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Håbo kommun att senast den **23 mars 2026** ha vidtagit nedan angivna åtgärder avseende brister rörande särskilt stöd, frånvaro och arbetet mot kränkande behandling. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas till Skolinspektionen.

Om Håbo kommun inte följer detta föreläggande kan mer ingripande sanktioner komma att aktualiseras.

Beslutet om föreläggande gäller omedelbart enligt 26 kap. 10 § tredje stycket skollagen. Beslutet om föreläggande får enligt 28 kap. 2 och 18 §§ skollagen inte överklagas.

Håbo kommun ska vidta följande åtgärder

Särskilt stöd

1. Se till att rektorn skyndsamt inleder en utredning om en elevs behov av särskilt stöd för varje anmälan om särskilt stöd som görs till rektorn eller den rektorn har delegerat uppgiften till. Rektorn ska under perioden den 8 december 2025 till den 16 mars 2026 dokumentera datum för de utredningar som har startats. Denna dokumentation ska ges in till Skolinspektionen i samband med huvudmannens redovisning av vidtagna åtgärder. (3 kap. 7 § skollagen)
2. Se till att det för alla elever som ges särskilt stöd och som har ett åtgärdsprogram, finns en utredning av elevens behov av särskilt stöd. Rektorn ska dokumentera hur många åtgärdsprogram som utarbetas mellan den 8 december 2025 till den 16 mars 2026. Dokumentationen samt de fem senaste avidentifierade åtgärdsprogrammen med tillhörande utredning av särskilt stöd ska ges in till Skolinspektionen i samband med huvudmannens redovisning av vidtagna åtgärder. (3 kap. 7 och 9 §§ skollagen)
3. Se till att det av beslut om anpassad studiegång framgår vilka avvikelser som har gjorts från den timplan samt de ämnen och mål

som annars gäller för utbildningen. Samtliga beslut om anpassad studiegång som har fattats under perioden den 8 december 2025 till den 16 mars 2026 ska bifogas redovisningen av vidtagna åtgärder. (3 kap. 7, 9 och 12 §§ skollagen)

Arbetet mot kränkande behandling

1. Se till att vid minst ett tillfälle innan den 16 mars 2026 klargöra skyldigheten för all skolpersonal att, vid kännedom om att en elev upplever sig utsatt för kränkande behandling göra en anmälan till rektorn. Huvudmannen ska dokumentera hur och när informationen har förmedlats. Dokumentationen ska ges in till Skolinspektionen i samband med huvudmannens redovisning av vidtagna åtgärder. (2 kap. 34 a § skollagen)
2. Se till att skolpersonal som får kännedom om att en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten anmäler detta till rektorn. Rektorn ska dokumentera hur många sådana anmälningar som inkommit under perioden den 8 december 2025 till den 16 mars 2026. Dokumentationen ska ges in till Skolinspektionen i samband med huvudmannens redovisning av vidtagna åtgärder. (6 kap. 10 § skollagen)

Skolans arbete med frånvaro

1. Rektorn ska se till att en utredning om en elevs frånvaro inleds om en elev bedöms ha upprepad eller längre frånvaro. Detta gäller inte om en utredning är uppenbart obehövlig. Utredningen ska genomföras oavsett om frånvaron är giltig eller ogiltig och i samråd med eleven och elevens vårdnadshavare samt elevhälsan. Rektorn ska dokumentera vilka elever som under perioden 8 december 2025 till den 16 mars 2026 bedömts ha upprepad eller längre frånvaro och vilket datum en frånvaroutredning har inletts och, i förekommande fall, slutförts för respektive elev. Dokumentationen ska ges in till Skolinspektionen i samband med huvudmannens redovisning av vidtagna åtgärder (7 kap. 19 a § skollagen).

Områden utan konstaterade brister

Skolinspektionen avslutar ärendet i den del det avser arbetet med trygghet.

Redovisning av åtgärder

Redovisningen av de vidtagna åtgärderna skickas via e-post till skolinspektionen.stockholm@skolinspektionen.se eller per post till Skolinspektionen, Box 23069, 104 35 Stockholm. Hänvisa till

Skolinspektionens diarienummer för ärendet (SI 2025:8658) i de handlingar som sänds in.

Om ärendet

Skolinspektionen har under höstterminen 2025 inlett en tillsyn av Västerängsskolan i Håbo kommun.

I tillsynen har Skolinspektionen kontrollerat om verksamheten vid Västerängsskolan följer gällande bestämmelser om extra anpassningar och särskilt stöd, trygghet, arbetet mot kränkande behandling och frånvaro. Tillsynen omfattar årskurs 4–9.

Tillsynen har genomförts genom ett besök på Västerängsskolan som innefattat intervjuer med elever, lärare, representanter för elevhälsan och rektorn samt lektionsobservationer mellan den 21 oktober 2025 och 24 oktober 2025. Som en del av tillsynen har även dokumentation granskats, bland annat betygskataloger, åtgärdsprogram, frånvaroutredningar och beslut om anpassad studiegång. Huvudmannen har getts tillfälle att yttra sig över allt material av betydelse för beslutet.

Motivering av beslutet

Huvudmannen ansvarar för att utbildningen genomförs i enlighet med bestämmelserna i skollagen, föreskrifter som har meddelats med stöd av skollagen och de bestämmelser för utbildningen som kan finnas i andra författningar (2 kap. 8 § skollagen). Vidare ska huvudmannen se till att nödvändiga åtgärder vidtas om det framkommer att det finns brister i verksamheten (4 kap. 7 § skollagen).

Föreläggande

Extra anpassningar och särskilt stöd

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Av intervjuer med lärare och representanter för elevhälsan framgår att lärarna använder sig av extra anpassningar i undervisningen och ger exempel såsom bildstöd, möjlighet att lyssna på text, placering i klassrummet samt tillgång till skärmar och hörlurar.

Lärarna och representanter för elevhälsan uppger vidare att om läraren trots extra anpassningar bedömer att eleven befaras inte uppfylla de betygskriterier eller kriterier för bedömning av kunskaper som minst ska uppfyllas, lyfts eleven på ett elevhälsomöte i syfte att bolla med

specialläraren kring elevens anpassningar och behov. Om bedömning görs under detta tillfälle att insatserna inte är tillräckliga, görs en anmälan om behov av särskilt stöd till elevhälsoteamet (EHT) där rektorn är delaktig. När en anmälan till EHT gjorts, kan det fortfarande vara så att läraren får till sig att göra ytterligare anpassningar.

Rektorn är samstämmig med både lärare och representanter för elevhälsan gällande att efter en anmälan om behov av särskilt stöd till EHT, kan det innebära att läraren får tillbaka ärendet i syfte att göra fler extra anpassningar.

Av intervju med lärare framkommer vidare att det finns två elever som anmälts för behov av särskilt stöd där det tagit ca sex månader respektive ett år innan en utredning om särskilt stöd startat. Rektorn uppger att anledningen till att en av eleverna inte togs upp på EHT var att det inte hanns med.

Av ingiven dokumentation och av intervju med representanter för elevhälsan och rektorn framgår att det för tre elever gjorts en anmälan om behov av särskilt stöd, startats en utredning och fattats beslut om åtgärdsprogram ett och samma datum. Representanter för elevhälsan uppger att elevhälsan känt till behoven av stöd för dessa elever sedan tidigare och därför i samråd med rektorn valt att hantera elevärendena under en och samma dag för att få till ett åtgärdsprogram snabbt. När den senaste utredningen om särskilt stöd gjorts för dessa elever känner inte representanterna eller rektorn till vid intervjutillfället. Skolinspektionen har efterfrågat de senaste utredningarna om särskilt stöd gällande dessa tre elever och huvudmannens dokumentation visar på att för en av eleverna gjordes den senaste utredningen om särskilt stöd under VT 2022. I den andra elevens pedagogiska utredning finns varken årskurs eller datum för när den upprättades. Någon utredning om särskilt stöd har inte inkommit från huvudmannen gällande den tredje eleven.

Skolinspektionen har tagit del av ett beslut om anpassad studiegång. Av beslutet framgår exempelvis att avvikelser från timplanen görs. Det framgår inte av beslutet vilka ämnen som anpassats bort och i vilken omfattning.

Vidare framgår av intervju med representanter för elevhälsan och rektorn att rektorn fattar beslut om åtgärdsprogram som grundar sig i en utredning om särskilt stöd (pedagogisk kartläggning) där elevhälsan medverkar. Av ingiven dokumentation i form av åtgärdsprogram framgår att rektorn fattat beslut om dessa. Av åtgärdsprogrammen framgår elevens behov av särskilt stöd, hur det ska tillgodoses, när åtgärderna ska följas upp och utvärderas samt vem som är ansvarig för uppföljningen respektive utvärderingen.

Rättslig reglering

Om det inom ramen för undervisningen, genom användning av ett nationellt kartläggningsmaterial eller ett nationellt bedömningsstöd, resultatet på ett nationellt prov eller uppgifter från lärare, övrig skolpersonal, en elev eller en elevs vårdnadshavare eller på annat sätt framkommer att det kan befaras att en elev inte kommer att uppfylla de betygskriterier eller kriterier för bedömning av kunskaper som minst ska uppfyllas, ska eleven skyndsamt ges stöd i form av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen. Stödet ska ges med utgångspunkt i elevens utbildning i dess helhet, om det inte är uppenbart obehövt (3 kap. 5 § skollagen).

Om det kan befaras att en elev inte kommer att uppfylla de betygskriterier som minst ska uppfyllas, trots att stöd har getts i form av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen ska detta anmälas till rektorn. Detsamma gäller om det finns särskilda skäl att anta att sådana anpassningar inte skulle vara tillräckliga. Rektorn ska se till att elevens behov av särskilt stöd skyndsamt utreds. Behovet av särskilt stöd ska även utredas om eleven uppvisar andra svårigheter i sin skolsituation. Samråd ska ske med elevhälsan, om det inte är uppenbart obehövt. Om en utredning visar att en elev är i behov av särskilt stöd, ska han eller hon ges sådant stöd. (3 kap. 7 § skollagen)

Ett åtgärdsprogram ska utarbetas för en elev som ska ges särskilt stöd. Av programmet ska behovet av särskilt stöd och hur det ska tillgodoses framgå. Av programmet ska det också framgå när åtgärderna ska följas upp och utvärderas och vem som är ansvarig för uppföljningen respektive utvärderingen. Eleven och elevens vårdnadshavare ska ges möjlighet att delta när ett åtgärdsprogram utarbetas. Åtgärdsprogrammet beslutas av rektorn. Om en utredning enligt 7 § visar att eleven inte behöver särskilt stöd, ska rektorn eller den som rektorn har överlåtit beslutanderätten till i stället besluta att ett åtgärdsprogram inte ska utarbetas. (3 kap. 9 § skollagen)

Om det särskilda stödet för en elev i grundskolan, anpassade grundskolan, specialskolan eller sameskolan inte i rimlig grad kan anpassas efter elevens behov och förutsättningar, får ett beslut enligt 7 § innebära avvikelser från den timplan samt de ämnen och mål som annars gäller för utbildningen (anpassad studiegång). I grundskolan, specialskolan och sameskolan ska den anpassade studiegången utformas så att eleven så långt som möjligt får förutsättningar att nå behörighet till gymnasieskolans nationella program. Rektorn ansvarar för att en elev med anpassad studiegång får en utbildning som så långt det är möjligt är likvärdig med övrig utbildning i den aktuella skolformen. (3 kap. 12 § skollagen)

Skolinspektionens bedömning

Inledningsvis konstaterar Skolinspektionen att det inte framkommit annat än att skolan uppfyller författningarnas krav när det gäller extra anpassningar. Skolinspektionen gör dock bedömningen att det finns brister när det gäller arbetet med särskilt stöd.

Av Skolinspektionens utredning framkommer att det inte alltid startas en utredning när en lärare anmäler en elev för behov av särskilt stöd till EHT. När anmälan har gjorts till EHT kan ärendet hänvisas tillbaka till läraren att göra fler extra anpassningar för eleven, detta är en brist. Skollagens reglering ger inte utrymme för att rektorn, eller den rektorn har delegerat uppgiften till, gör en individuell bedömning av om en utredning om särskilt stöd ska startas eller inte efter att en anmälan om att en elev kan vara i behov av särskilt stöd har inkommit.

Utredningen visar vidare att i två elevärenden har det tagit ca sex månader eller längre från det att en anmälan om behov av särskilt stöd gjorts, till att en utredning startat. Detta är enligt Skolinspektionens bedömning för lång tid eftersom rektorn ska se till att elevens behov av särskilt stöd skyndsamt utreds.

Skolinspektionen kan konstatera att det finns tre elever på skolan där rektorn fattat beslut om åtgärdsprogram trots att någon utredning om särskilt stöd inte genomförts i anslutning till att åtgärdsprogrammet upprättats. Detta utgör en brist. I ett åtgärdsprogram ska elevens behov av särskilt stöd beskrivas och för att klargöra det behovet och för att kunna sätta in relevanta stödåtgärder behöver åtgärdsprogrammet föregås ett väl underbyggt och korrekt underlag i form av en utredning. De stödåtgärder som sedan beslutas om ska vara kopplade till stödbehovet.

Skolinspektionens utredning visar vidare på att det finns brister i skolans beslut om anpassad studiegång. Av det beslut Skolinspektionen tagit del av framgår inte vilka ämnen som anpassats bort eller i vilken omfattning. Beslut om anpassad studiegång är en ingripande åtgärd för den enskilda eleven och avsaknaden av undervisning i vissa ämnen kan komma att innebära att en elev inte blir behörig till gymnasieskolan. Det ska således framgå på vilket sätt den anpassade studiegången påverkar elevens studiegång.

Arbetet mot kränkande behandling

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Det framgår i intervju med elever, lärare och representanter för elevhälsan att det sker kränkningar på skolan och då främst verbala sådana. Om en kränkning sker kan eleverna vända sig till en vuxen och de flesta lärare

hjälp till direkt. Lärarna uppger att om de får kännedom om en kränkning, så gör de en kränkningsanmälan, påbörjar utredning och pratar med de inblandade. När en kränkning anmäls får rektorn och huvudmannen kännedom om detta via ett system. Skolinspektionen har tagit del av tre anmälningar om kränkande behandling.

Lärare och representanter för elevhälsan uppger vidare att all personal inte anmäler alla kränkningar som de får kännedom om och att orsaken är brist på tid. Av ingiven dokumentation framgår att rektorn fått totalt 130 kränkningsanmälningar de senaste 12 månaderna. Lärarna uppger att den uppgiften inte är rimlig då det sker uppskattningsvis 10 kränkningar om dagen på idrottslektionen som inte anmäls eftersom läraren som får kännedom om händelsen inte var närvarande när händelsen inträffade. I intervju framkommer att det kan röra sig om flera hundra ytterligare kränkningar som sker än de 130 som angivits i dokumentationen.

Rektorn känner igen bilden som ges gällande kränkningar på idrotten men säger att det är svårt att hitta lösningar när ordinarie personal inte är på plats.

Rättslig reglering

Huvudmannen ansvarar för att personalen fullgör de skyldigheter som anges i skollagens kapitel om åtgärder mot kränkande behandling, när den handlar i tjänsten eller inom ramen för uppdraget (6 kap. 5 § skollagen).

En lärare, förskollärare eller annan personal som får kännedom om att ett barn eller en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten är skyldig att anmäla detta till rektorn. En rektor som får kännedom om att ett barn eller en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten är skyldig att anmäla detta till huvudmannen. Huvudmannen är skyldig att skyndsamt utreda omständigheterna kring de uppgivna kränkningarna och i förekommande fall vidta de åtgärder som skäligen kan krävas för att förhindra kränkande behandling i framtiden. (6 kap. 10 § skollagen)

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att det finns brister i skolans arbete mot kränkande behandling. Visserligen framkommer av utredning att när det sker en kränkning finns vuxna att vända sig till på skolan samt att det görs kränkningsanmälningar till rektorn med efterföljande utredning som huvudmannen får kännedom om. Skolinspektionen kan dock konstatera att inte alla kränkningar anmäls och då framför allt kränkningar som sker på idrotten. Att skolpersonal som får kännedom om att en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling inte anmäler detta till rektorn är en brist.

Arbetet med frånvaro

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Av ingiven dokumentation från huvudmannen framgår att det finns 41 elever på skolan som har en frånvaro som överstiger 20 procent från september 2024 fram till september 2025. Huvudmannen har angett att de genomfört 41 frånvaroutredningar under samma period.

Av intervju med elever och lärare framgår att om en elev är frånvarande får vårdnadshavare kännedom om detta via ett system. Av intervju med lärare och representanter för elevhälsan framgår att frånvaron uppmärksammas när en elev har mer än 20 procent frånvaro vilket anses av skolan vara upprepad eller längre frånvaro. Då initierar mentorn till ett möte med vårdnadshavare och elev. Om elevens frånvaro fortgår, görs en analys i arbetslaget där specialläraren medverkar och ärendet tas vidare till EHT och det startas en frånvarokartläggning/utredning.

Lärarna uppger att i en frånvaroutredning ska framgå om läraren haft kontakt med vårdnadshavare, om det finns vissa frånvaromönster samt innefatta intervju med eleven. Representanter för elevhälsan uppger exempel på åtgärder som används för att öka elevers närvaro. Det kan vara att se till så att eleven arbetar med en och samma vuxen, se till så att elevens psykiska hälsa är bra, kontakta vården samt se till att eleven blir mött av en personal på morgonen.

Representanter för elevhälsan uppger i intervju att skolan har många så kallade hemmasittare och att det är ett pågående projekt att få frånvaroutredningar att fungera hos lärare och mentorer. Huruvida frånvaron prioriteras är direkt beroende av vilken mentor eleven har. En representant säger att det kan hända att skolan inte gör en frånvaroutredning beroende på vad skolan känner till om eleven och dennes familj och om orsaken till frånvaron redan är känd. En representant uppger att föregående termin var det många elever som föll mellan stolarna och att frånvaroutredningar släpat efter på grund av att det varit omsättning av personal och rektor.

Av intervju med rektorn framgår att skolan har ett nytt system och nya rutiner gällande frånvaro som inte är helt etablerade ännu. Rektorn uppger vidare att vid upprepad eller längre frånvaro görs en frånvarokartläggning eller en fördjupad frånvaroutredning.

Av intervju med representanter för elevhälsan och rektorn framkommer att det finns två elever som har upprepad eller längre frånvaro och där rektorn inte startat någon utredning om frånvaro för eleverna. Rektorn nämner som orsak att den ena elevens mentor varit frånvarande och den nya mentorn inte kan rutinerna. Gällande den andre eleven uppger representanter för

elevhälsan att de hoppas att en utredning startats och rektorn känner inte till orsaken till att detta inte gjorts.

Det framgår av intervjuer att huvudmannen får information via ett system om en frånvaroutredning startats.

Rättslig reglering

Om en elev har upprepad eller längre frånvaro ska rektorn, oavsett om det är fråga om giltig eller ogiltig frånvaro, se till att frånvaron skyndsamt utreds om det inte är obehövt. Utredningen ska genomföras i samråd med eleven och elevens vårdnadshavare samt med elevhälsan. Om förutsättningarna för en utredning om särskilt stöd enligt 3 kap. 7 § är uppfyllda ska även en sådan utredning inledas. När en utredning om en elevs frånvaro har inletts ska rektorn se till att frånvaron snarast anmäls till huvudmannen. (7 kap. 19a § skollagen)

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att det finns brister i skolans arbete med elever som har upprepad eller längre frånvaro. Av Skolinspektionens utredning framgår visserligen att elever som har upprepad eller längre frånvaro uppmärksammas av mentorn som kallar till möte med elev och vårdnadshavare. Därefter kan ärendet gå vidare till EHT och en frånvaroutredning startar. Skolinspektionen kan dock konstatera att rektorn inte alltid startar en frånvaroutredning när en elev har bedömts ha upprepad eller längre frånvaro, vilket är en brist. Syftet med en frånvaroutredning är, utöver att kartlägga orsakerna till frånvaron, att utgöra ett underlag för att sätta in åtgärder som gör att eleven kan bryta ett negativt frånvaromönster. Att frånvaroutredningar inte genomförs kan leda till att åtgärder för att komma till rätta med frånvaron uteblir och att elevernas rätt till utbildning inte tillgodoses.

Områden utan konstaterade brister

Arbetet med trygghet

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Av intervju med elever framgår att de generellt känner sig trygga på skolan både bland elever och personal och eleverna har en vuxen att vända sig till. Av intervju med lärare och representanter för elevhälsan framgår att när ordinarie personal undervisar upplevs klassrummet som tryggt men att tryggheten kan se olika ut i olika klasser och stadier. Det framgår även att

vissa mentorer bidrar till ett tryggt klimat för eleverna. Av intervju med lärare och representanter för elevhälsan framgår att förebyggande insatser gällande tryggheten på skolan är bland annat att personal vistas bland eleverna på raster och följer eleverna till kapprummen. Det framkommer även från lärare att återkommande samtal förs gällande kränkningar under mentorstiden. För att motverka otrygghet har elever fått sitta i ett mindre sammanhang med en vuxen eller omplacerats.

Rektorn uppger i intervju att skolan arbetat med ett projekt som handlar om att skapa en gemensam skolkultur bland både vuxna och barn och som inneburit att skolan utbildat instruktörer som utbildar förestelärarna i detsamma. Rektorn säger att det är tryggheten som de arbetar med mest på skolan och ser över planen mot kränkande behandling läsåret 2025/2026, där rektorn tillsammans med elevhälsan och arbetslagen ringat in de områden som skolan behöver arbeta med. Rektorn berättar vidare att kuratorn arbetar aktivt och förebyggande gällande tryggheten på skolan bland annat i form av riktade insatser i olika klasser.

Rättslig reglering

Alla elever ska tillförsäkras en skolmiljö där utbildningen präglas av trygghet och undervisningen av studiero. Huvudmannen ska säkerställa att det på skolenheten bedrivs ett förebyggande arbete som syftar till att skapa trygghet och studiero. (5 kap. 3 § skollagen)

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav inom detta område. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

X Johanna Olsson

Beslutsfattare
Signerat av: Johanna Olsson

X Lina Jernström

Föredragande
Signerat av: Lina Jernström

I ärendets slutliga handläggning har även utredaren Josefine Sjöberg medverkat.